

دیوان داوری دعاوی ایران - ایالات متحده

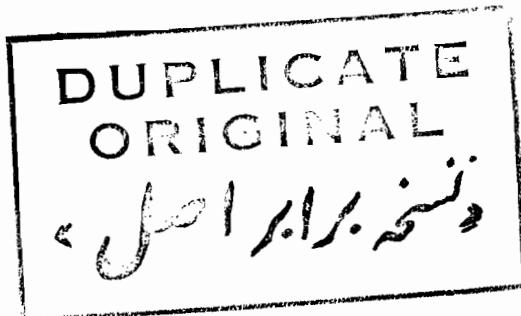
IRAN-UNITED STATES CLAIMS TRIBUNAL
AWARD

Case Nos. B-59.B-69

Chamber One

پروندهای شماره ب - ۵۹، ب - ۶۹
شعبه پک
حکم شماره ۱ - ب - ۶۹/ب - ۵۹ - ۲۴۷

IRAN UNITED STATES CLAIMS TRIBUNAL	دادگاه داوری دعاوی امراز ایالات متحده
ثبت شد - FILED	
Date	15 AUG 1986
	تاریخ ۱۴۶۰/۰۱/۲۴
No.	B59
	شماره

وزارت دفاع ملی جمهوری اسلامی ایران،
خواهان،

- ۹ -

دولت ایالات متحده آمریکا،
باون - مک لافلین - یورک کامپنی، دیویژن
او هارسکو کورپوریشن،
خواندگان.

_____ حکم _____

اول - مقدمه

خواهان ، وزارت دفاع ملی جمهوری اسلامی ایران ("وزارت دفاع") در تاریخ ۱۹ زانویه ۱۹۸۲ (۲۹ دیماه ۱۳۵۹) دو فقره دادخواست ، هردو به طرفیت خواندگان واحد یعنی دولت ایالات متحده آمریکا ("ایالات متحده") و باون - مک لافلین - یورک کامپنی ("بی ام وای") ، نزد دیوان به ثبت رساند. ادعاهای مزبور گرچه مبتنی برقراردادهای متفاوتی است، با اینحال هردو موضوعات صلاحیتی واحدی را مطرح می سازند. در تاریخ ۲۹ اوت ۱۹۸۳ (۷ شهریور ماه ۱۳۶۲) جلسه رسیدگی مقدماتی مشترکی برگزار شدو اینک حکم واحدی در مردم هردو پرونده صادر می شود.

در اولین پرونده، یعنی پرونده ب - ۵۹ ، تقاضاشده است که حکمی به مبلغ ۱۴،۷۲۶،۵۹۹ دلار بابت خسارت نقض ادعائی قرارداد معروف به "بی ام وای - ۴" علیه بی ام وای صادر گردد. قرارداد مزبور در تاریخ ۹ مه ۱۹۷۸ (۱۹ اردیبهشت ماه ۱۳۵۷) جهت تهیه برخی تجهیزات نظامی و تعمیر و مدرنیزه کردن تانکها، در رابطه با پروژه‌ای موسوم به "آریا" بین وزارت دفاع و بی ام وای منعقد شد. خسارات ادعائی وزارت دفاع شامل استرداد پیش پرداختی به مبلغ ۷،۵۰۰،۰۰۰ دلار و پهنه متعلقه تا زانویه ۱۹۸۲ و هزینه‌های جنبی ادعائی است. علیه ایالات متحده نیز دادخواهی شده و ادعا می شود که نامبرده متعهد بوده برخی از اقلام مذکور در قرارداد را تهیه نماید. هیچگونه قراردادی بابت فروش تسليحات (اف ام اس) در رابطه با پروژه آریا با ایالات متحده منعقد نگردیده و پروژه مزبور آخرالامر توسط دولت ایران لغو گردید. معذلک، وزارت دفاع در دادخواست خویش اظهار می دارد که ادعای مطروح علیه بی ام وای با ادعای مطروح علیه ایالات متحده کاملاً مرتبط و از آن غیرقابل تفکیک است". به عبارت دیگر، همانطور که

در جلسه رسیدگی مقدماتی تأثیر داشت، وزارت دفاع هردو خوانده را متضامناً مسئول می شناسد.

بی ام وای و ایالات متحده، هردو درخواست کردند که ادعا به دلیل فقد صلاحیت دیوان مردود شناخته شود. آنان، با استناد به پرونده شماره الف-۲ تصمیم شماره ۱-الف/۲- دیوان عمومی (۲۶ زانویه ۱۹۸۲/۶ بهمن ماه ۱۳۶۰) که در Iran - U.S. C.T.R 101 به طبع رسیده، استدلال می کنند که بی ام وای به عنوان شخصیت حقوقی غیردولتی و تبعه ایالات متحده نمی تواند خوانده ادعائی باشد که توسط یک دستگاه دولتی ایرانی مطرح شده است. بعلاوه، آنان استدلال می کنند که به شرح مقرر در بند ۲ ماده دو بیانیه حل و فصل دعوا، اساس و مبنای جهت طرح یک ادعای رسمی "ناشی از ترتیبات قراردادی فیما بین (دو دولت) جهت خرید و فروش کالاهای خدمات" وجود ندارد، زیرا هیچگونه رابطه قراردادی بین وزارت دفاع و ایالات متحده در این پرونده، موجود نیست.

بی ام وای ضمن تاکید بر موضع خود دایر بر عدم صلاحیت دیوان، دفاعیهای در ماهیت دعوى به ثبت رساند. و ادعای متقابلی به مبلغ ۱۱۰۰۴۰،۶۲۱ دلار و ادعای تهاوتی به مبلغ ۴۰،۲۱۶،۵۷۶ دلار، سوای بهره و هزینه ها، مطرح کرده است.

ادعا دوم که تحت عنوان پرونده ب-۶۹ به ثبت رسیده، بابت مطالبه خسارته به میزان ۲۲،۹۹۰،۷۰۵ دلار از بی ام وای، از جمله بهره متعلقه به مبلغ ۱۵،۷۷۳،۳۴۷ دلار است و حسب ادعا از قراردادهای معروف به "بی ام وای-۲" و "بی ام وای-۳" که به ترتیب در تاریخ ۲۷ سپتامبر ۱۹۷۳ (۵ مهرماه ۱۳۵۲) و ۹ فوریه ۱۹۷۵ (۲۰ بهمن ماه ۱۳۵۳)

جهت ارائه خدمات عملیاتی و تعمیرات و تعمیر اساسی تانکها در رابطه با پروژه نظامی موسوم به "فینیکس" ، بین وزارت دفاع و بی ام وای منعقد گردید، ناشی می شود. در این ادعائیز، خواهان ایالات متحده را بر مبنای این فرضیه که بی ام وای برای اینفای تعهدات قراردادیش ، به ویژه در مورد پروانهای صادراتی احتیاج به همکاری دولت داشته است متضامناً مسئول می شناسد. پرونده اخیر با پرونده شماره ب - ۵۹ تفاوت دارد، زیرا قراردادهایی برای فروش تسليحات (اف ام اس) در رابطه با پروژه فینیکس، با ایالات متحده منعقد شده است. معذلک، خواهان طی جلسه رسیدگی مقدماتی توضیح دادکه در این پرونده در رابطه با قراردادهای اف ام اس یاد شده، که موضوع پرونده شماره ب - ۱ هستند، علیه ایالات متحده دادخواهی نشده است. وزارت دفاع این موضع را اتخاذ ذکرده است که قراردادهای اف ام اس مدرکی است دال بر رابطه تفکیک ناپذیری که جهت اجرای قراردادهای بی ام وای - ۲ و بی ام وای - ۳ بین بی ام وای و ایالات متحده وجود داشته است.

در مورد این ادعا نیز هر دو خواستهای جهت رد ادعا به دلیل فقد صلاحیت، به ثبت رسانده اند. بی ام وای، بدون تغییر موضع خود در مورد صلاحیت دیوان، ادعای متقابل و ادعای تهاتر متروح در پرونده ب - ۵۹ را در این پرونده نیز تجدید نموده است.

دیوان داوری در دستور مورخ ۹ سپتامبر ۱۹۸۳ (۱۸ شهریور ماه ۱۳۶۲) خود متعاقب جلسه رسیدگی مقدماتی از وزارت دفاع خواست ادله و مدارک مستندی در تأثید رابطه حقوقی ادعایی بین وزارت خانه یاد شده و دولت ایالات متحده در ارتباط با سه قرارداد منعقد با بی ام وای، به ثبت رساند. وزارت دفاع لایحه توجیهی و مدارکی به ثبت رساند و خواندگان متعاقباً "اظهاریه های در پاسخ آن ثبت نمودند.

دیوان طی دستور مورخ ۲۹ مه ۱۹۸۵ (۸ خردادماه ۱۳۶۴) خود متذکر شد که براساس اظهاریه های کتبی و ادله و مدارکی که تا آن موقع به وی تسلیم شده بود، درباره موضوعات صلاحیتی هردو پرونده تصمیم خواهد گرفت.

دوم - دلایل حکم

در رابطه با پرونده های حاضر، دیوان داوری باید تعیین کند که آیا در وهله اول نسبت به بی ام وای، و در وهله دوم نسبت به ایالات متحده به عنوان خواندگان پرونده صلاحیت دارد یا ندارد. ملاحظات متفاوتی درهایک از دومورد وجود دارد.

یک) بی ام وای

این مطلب که آیا بی ام وای خود یک شخصیت حقوقی مستقل است و یا به توصیف دقیقتر بخشی از هارسکو کورپوریشن به شمار می رود، یا نه، مساله ای است که دیوان لزومی به پرداختن بدان دراینجا نمی بیند. درهایک حالت، بی ام وای یک شخصیت حقوقی غیردولتی است که تابعیت آمریکائی آن مورد اختلاف نیست.

دیوان داوری دریکی از آراء تفسیری قبلی خود راجع به مفهوم بیانیه حل و فصل دعاوی، نظر دادکه بیانیه عمومی و بیانیه حل و فصل دعاوی نسبت به ادعاهای ایران علیه اتباع آمریکائی قابل به صلاحیت نشده است. رجوع شود به پرونده شماره الف-۲، مذکور در فوق، صفحات ۱۰۴-۱۰۲ (انگلیسی). دیوان داوری خاطرنشان ساخت که بیانیه به نحو کاملاً

صریح و روشنی انواع ادعاهای را که می‌توان نزد دیوان مطرح ساخت، مشخص ساخته و صلاحیت دیوان محدود به حدودی است که در اساسنامه آن تفویض گردیده و اشاره بیانیه عمومی به "هدف و منظور هردو طرف درختم کلیه دعاوی فیما بین دولت هرطرف و اتباع دولت طرف دیگر" باید در زمینه و در رابطه با متن بند ۱ ماده دو بیانیه حل و فصل دعاوی تفسیرو تعییر شودکه مشخصاً به "ادعاهای اتباع ایالات متعدده علیه ایران و ادعاهای اتباع ایران علیه ایالات متعدده ..." اشاره نموده است. همان مأخذ همچنین رجوع شود: پرونده شماره الف-۱۴، حکم شماره ۲ - الف/۱۴ - ۸۸ (۶ دسامبر ۱۹۸۳) که در آذرماه ۱۳۶۲) که در IRAN-U.S. C.T.R. 74 بعطبع رسیده است. بنابراین هیچ مبنای وجود ندارد که دیوان با استناد به آن بتواند ادعاهایی را که وزارت دفاع علیه یک تبعه ایالات متعدده، یعنی بی ام وای درهایک از دو پرونده مورد بحث در این حکم مطرح می‌سازد، مورد رسیدگی قرار دهد.

در این پروندها، بی ام وای ادعاهای متقابلی به مبلغ ۱۱،۰۴۰،۶۲۱ دلار و ۴،۲۱۶،۵۷۶ دلار بابت خسارتم که حسب ادعا از نقض قراردادهای واحدی ناشی شده، اقامه نموده است. لکن یک ادعای متقابل معتبر نمی‌تواند از ادعایی که از لحاظ صلاحیت فاقد اعتبار است ناشی شود. رجوع شود به کامپیوترا ساینسز کورپوریشن و جمهوری اسلامی ایران، حکم شماره ۱۶-۶۵-۲۲۱، صفحه ۵۶ (انگلیسی) (۱۶ آوریل ۱۹۸۶/۲۲ فروردین ۱۳۶۵) لذا، همانطور که بی ام وای درخواست کرده بود که در صورتیکه دیوان درمورد ادعاهای احراز صلاحیت نکند، ادعاهای متقابل را محدود شمارد، دیوان نیز ادعاهای متقابل بی ام وای را رد می‌کند.

دیوان داوری ضمن رد ادعای مطروح علیه بی ام وای، مقتضی می‌داند که در شرایط این پرونده بابت هزینه‌های داوری حکم به نفع بی ام وای صادر شود. گواینکه رویه دیوان این

نیوده که در ادعاهای "رسمی" فیما بین دولتهای مربوطه حکم به پرداخت هزینه‌های داوری پنهان، با اینحال این خوانده بخصوص، تبعه ایالات متحده است. وزارت دفاع این ادعاهای را پس از صدور رای پرونده الف - ۲ اقامه کرد و در رای مذبور تکلیف مساله صلاحیت نسبت به ادعاهای مطروح علیه این قبیل اتباع به طورنهائی وقطعی معین شد. با وجود این، بی‌ام وای ناگزیرشده است که در رسیدگیها شرکت نموده و در جلسه استماع مقدماتی حضور به مرساند. نامبرده مبلغ ۴۱۵۳/۰۴ دلار آمریکا بابت هزینه‌ها مطالبه نموده است. در صدور حکم هزینه‌های داوری در ادعاهای عادی، پرخلاف ادعاهای رسمی، دیوان از اصول منطقی بودن که در پرونده سیلوانیا تکنیکال سیستمز اینک و جمهوری اسلامی ایران حکم شماره ۱-۱۸۰-۶۴ (۲۲ زوئن ۱۹۸۵ / ۶ تیرماه ۱۳۶۴) شرح داده شده، پیروی نموده است. از آنجاکه برخی از همان ملاحظات باهمان قوت در پرونده حاضر نیز مصدق می‌پابد، دیوان حکمی به مبلغ ۲۵,۰۰۰ دلار بابت هزینه‌های داوری صادر می‌کند.

دو - ایالات متحده

برای اینکه هریک از ادعاهای حاضر واجد شرایط "ادعای رسمی" شناخته شود، وزارت دفاع باید وجود "ترتیبات قراردادی ... جهت خرید و فروش کالاهای خدمات" در مفهوم بند ۲ ماده دو بیانیه حل و فصل دعاوی را، به اثبات رساند و این قراردادها باید مبنای ادعاهای مربوط وی قرارگیرد. به عبارت دیگر، وزارت دفاع باید دیوان را متقاعد سازد که ایالات متحده طی قراردادی با وزارت‌خانه یادشده، مقید و مکلف بوده است که تعهداتی را بهموجب قراردادهای بی‌ام وای - ۲، بی‌ام وای - ۳ و بی‌ام وای - ۴ ایفا نماید.

در بررسی این پرونده توسط دیوان نخستین و ولپوشترین عامل اینست که در هیچ‌کدام از این قراردادها از ایالات متحده به عنوان طرف قرارداد نام پرده نشده است. گرچه ایالات

متحده طرف سه فقره قرارداد اف ام اس در رابطه با بی ام وای ۲ و بی ام وای ۳ بوده، با اینحال روشن است که این قراردادها مبنای ادعای حاضر را تشکیل نمی دهند.

وزارت دفاع تعدادی مدرک و سند ارائه نموده تا برمبنای آن وجود روابط قراردادی لازم را به اثبات رساند: مهمترین این مدرک، تفاهم نامه‌ای است که در تاریخ ۵ اکتبر ۱۹۷۳ (۱۲ مهرماه ۱۳۵۲) بین دو دولت منعقدشده است. در این سند، ایالات متحده متعهدشده است که در برنامه بازسازی کلیه وسایط نقلیه زنجیری متعلق به دولت ایران که در ایالات متحده تولیدشده، به دولت ایران یاری دهد. قراربود این برنامه طی قرارداد مستقیمی با بی ام وای (قرارداد بی ام وای ۲) اجرا شود و شرکت یادشده، بنوبه خود می بایست برای تهیه هرگونه پروانه یا قطعات یدکی که ممکن بود لازم گردد، مذاکره و اقدام نماید. کمک مورد نظر به برنامه به این صورت بود که ایالات متحده با ارائه خدمات فنی، بازرگانی و آزمایش "برمبنای پرداخت حق الزحمه و طبق شرایط و مفاد قانون فروش تسليحات خارجی و فرم استاندارد دی دی ۱۵۱۳... دولت ایالات متحده"، در این برنامه مشارکت داشته باشد. بنابراین، به روشنی پیش بینی شده بود که در صورت لزوم قراردادهای جداگانه‌ای منعقد خواهد شد. تفاهم نامه مذکور فی نفسه ایالات متحده را جهت ایفای تعهدات بی ام وای طبق قراردادهای جنبی که به تنهای موضوع ادعاهای فعلی به شمار می رود، متعهد نمی سازد.

سند دیگری که توسط وزارت دفاع ارائه شده نه تنها موبید اظهارات وی نیست، بلکه ماهیت و طبیعت مستقل این قراردادها را تأیید می‌کند. در یادداشت مورخ ۱۶ زادویه ۱۹۷۸ (۲۶ دیماه ۱۳۵۶) ایالات متحده در اشاره به قرارداد بی ام وای ۴ اظهارشده که قصد ارتش ایران این بوده است که جهت تهیه برخی مواد و تجهیزات از ایالات متحده، اقدام به عقد قراردادهای اف ام اس نماید. با اینحال، چنین قراردادی هیچگاه به امضاء نرسید. بهمین نحو، در نامه‌ای که بی ام وای در تاریخ ۲۷ مه ۱۹۷۵ (۶ خردادماه ۱۳۵۴) به یک ژنرال ارتش ایران نوشته، اشاره شده است که بی ام وای برای اجرای

قرارداد بی ام وای - ۳ نیاز به کسب تائیدیه دولت ایالات متحده دارد. این سند برای اثبات وجود تعهد لازم‌التابعی از جانب ایالات متحده، ببیچوجه کافی نیست.

بنابراین، دیوان داوری نتیجه می‌گیرد که درهیچپیک از پروندهای حاضر، دلیل و مبنای برای طرح "ادعای رسمی" علیه ایالات متحده وجود ندارد.

سوم - حکم

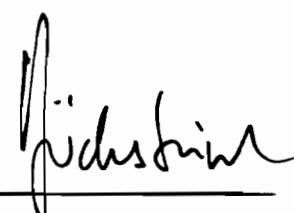
یک) ادعاهای مطرح توسط وزارت دفاع ملی جمهوری اسلامی ایران علیه دولت ایالات متحده آمریکا و باون - مک لافلین - یورک کامپنی، دیویژن آو هارسکو کورپوریشن به دلیل فقد صلاحیت مردود شناخته می‌شوند.

دو) ادعاهای متقابل باون - مک لافلین - یورک کامپنی، دیویژن آو هارسکو کورپوریشن مردود شناخته می‌شوند.

سه) خواهان، وزارت دفاع ملی جمهوری اسلامی ایران متهداست مبلغ ۲۵،۰۰۰ دلار بابت هزینه‌های داوری به باون - مک لافلین - یورک کامپنی، دیویژن آو هارسکو کورپوریشن بپردازد. تعهد مزبور با پرداخت از محل حساب تضمینی مفتوح طبق بند ۷ بیانیه دولت جمهوری دموکراتیک و مردمی الجزایر مورخ ۱۹ زانویه ۱۹۸۱ (۲۹ دیماه ۱۳۵۹)، اسقاط خواهدشد.

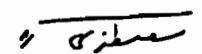
چهار) بدینوسیله حکم حاضر جهت ابلاغ به کارگزار امانی به ریاست دیوان داوری تسلیم می‌شود.

لاهه، به تاریخ ۱۵ اوت ۱۹۸۶ برابر با ۲۴ مردادماه ۱۳۶۵

کارل - هاینس بوکستیگل

هوارد ام. هولتزمن

بنام خدا

محسن مصطفوی

موافق با قسمتی و
مخالف با قسمتی دیگر
مرا جعه شود به نظر جدا گانه

آ.ن/ ک.ف